

BIJBELSE FEESTEN

• door Kees Fieggen (deel 3)

IN ISRAËL WERD HET JAAR ANDERS BELEefd DAN WIJ DAT KENNEN: ZE KENDEN EEN ZEVENTAL FEESTEN ALS VASTE ANKERPUNTEN. DOOR HET BOEK *Wake Up* HEBBEN VEEL CHRISTENEN WELLIcHT VOOR HET EERST KENNIS GEMAAKT MET DE JOODSE INDELING VAN HET JAAR EN MET DE BETEKENIS VAN DE FEESTEN ZOALS DIE DOOR GOD AAN ISRAËL WERDEN OPGEDRAGEN. DAT BOEK IS LEERZAAM, MAAR ROEPT OOK EEN AANTAL VRAGEN OP. DE FEESTEN HEBBEN MEERDERE LAGEN, ZOALS VAAK IN DE SCHRIFT. ELK FEEST VERWIJST NAAR EEN CONCRETE GEBEURTENIS, MAAR WE KUNNEN OOK EEN GEESTELIJKE BETEKENIS EN EEN PROFETISCHE VERVULLING ONDERSCHIEDEN.

In de vorige twee artikelen (zie de vorige nummers van Focus) hebben we nagedacht over de betekenis van de feesten van het eerste deel van het jaar. Dit derde artikel gaat over de feesten van het tweede deel van het jaar, na de droge periode van de zomer. Bij de andere feesten hebben we al geleerd vooruit te kijken naar de toekomst van onze Heer, bij de najaarsfeesten komen we uiteindelijk uit bij de volle oogst. Deze drie feesten zijn nauw met elkaar verbonden.

Jom Hasjofar

Aan het begin van elke maand werden er tien brandoffers gebracht (Num.28:11-15, vgl. Kol.2:16), vergezeld van een stoot op de zilveren trompetten (Num.10:10, vgl. Ps.81:4). Wie Am.8:5 leest, zou kunnen denken dat het ook een sabbat was, maar dat lijkt in tegenspraak met o.a. Ezra 7:9. Op zo'n nieuwemaansdag begint de maan weer te groeien en zal er langzamerhand in de nacht steeds meer licht te zien zijn - een weerkaatsing van het licht van de zon.

Elke maand opnieuw is er dat nieuwe begin, maar de eerste van de zevende maand neemt een bijzondere plaats in: het is een jubeldag (Num.29:1), een reden om feest te vieren, een rustdag, met een heilige samenkomst, aangekondigd door bazuingeschal (op de sjofar): Jom Hasjofar, het Bazuinenfeest of Feest van het Geklank. Negen extra brandoffers worden gebracht en een geitenbok als zondoffer.

Dat zondoffer markeert een duidelijk verschil met de gewone nieuwemaansdag: het is voor Joden het begin geworden van de tien ontzagwekkende dagen: dagen van inkeer waarin de Joden bij zichzelf nagaan hoe hun verhouding ten opzichte van God en de naaste het afgelopen jaar is geweest. Dat mondt uit in de grote verzoendag (Jom Kippoer), waarover hieronder meer. Deze tien ontzagwekkende dagen vinden we wel in de Joodse traditie, maar niet in Gods Woord.

Maar in Neh.8:1-9 lezen we dat op die Jubeldag het volk als één man bijeen was in Jeruzalem. Ezra las voor uit de Wet en er werd uitleg gegeven. Toen ze begrepen wat ze hoorden, weende het hele volk. Maar Nehemia en Ezra en de Levieten zeiden: deze dag is voor de Here, uw God, heilig; bedrijft geen rouw en weent niet. Het volk krijgt de opdracht om feest te vieren met lekkernijen en zoete dranken en dat met elkaar te delen - want de vreugde in de Here, die is uw toevlucht (Neh.8:10-13). Daarna zou de verootmoediging komen en even later vierden ze het loofhuttenfeest.

De profetische vervulling

Het is opmerkelijk dat de Joden deze dag als een nieuwjaarsfeest vieren: Rosj Hasjana. Zij ervaren dit moment als een nieuw begin, terwijl de Heer toch had gezegd dat de maand van Pesach het begin van de maanden van het jaar zou zijn (Ex.12:2). Dat brengt ons bij de vraag wat de betekenis van deze dag is. Neh.8 werpt daar licht op: op dit feest wil de Heer

zijn Woord weer onder de aandacht van zijn volk brengen. Dat betekent verootmoediging (die daarna moet volgen), maar ook vreugde in de Heer.

Profetisch is dit nieuwe begin na de droge periode van de zomer de herleving van het verstaan van Gods Woord. Als de gemeente is opgenomen, zal het Woord opnieuw tot Israël klinken. De sjofar wordt geblazen en velen uit het volk zullen zich verheugen over het Woord van de Heer, maar dat zal gemengd zijn met verootmoediging: het leidt hen naar de Grote Verzoendag. Het is dus inderdaad Rosj Hasjana voor hen uit het volk die het Woord verstaan en tot de Heer terugkeren: een nieuw begin voor Israël, maar ze moeten nog door de grote verdrukking. Uit alle stammen zal de Heer 12x12.000 getuigen roepen en hen verzegelen (Op.7).

Sommige uitleggers passen deze dag profetisch toe op de opname van de gemeente, maar die gebeurtenis is op zichzelf geen onderwerp van de profetie. Wel hebben beide gebeurtenissen met elkaar te maken: pas als de gemeente is opgenomen, is Israël weer 'aan zet'. Maar het tijdstip van de opname is niet te bepalen: daar moeten we altijd klaar voor zijn.

Hoe vieren wij deze dag?

Als we de betekenis van deze dag verstaan als een opnieuw klinken van Gods Woord, dat leidt tot feestvreugde (onder wenen) en vervolgens tot verootmoediging, dan is het niet moeilijk dit op onszelf toe te passen. Steeds weer opnieuw wil de Heer dat geven: zijn Woord als nieuw laten klinken. Dat heeft Hij meerdere keren gedaan in de kerkgeschiedenis (zoals bij de Reformatie en het Réveil), en Hij wil dat nog steeds doen in ons persoonlijk leven en in de plaatselijke gemeente. Als we het goed verstaan, ontdekken we dat we er niet aan voldoen, dat we tekort schieten. Toch mag er dan feest zijn, omdat Hij tot ons hart spreekt, gejuich tussen de tranen door.

Omdat dit feest bij nieuwe maan gevierd werd, spreekt het ook van een nieuw begin. De maan ontvangt licht van de zon en gaat van nieuwe tot volle maan steeds helderder schijnen - en tevens steeds meer in de nacht. Opgewekt door wat we horen van Gods Woord mogen we groeien in getuigenis. Helaas is de afnemende maan na volle maan ook een beeld van wat er menigmaal in de kerkgeschiedenis is gebeurd (en in ons eigen leven dreigt te gebeuren): langzaam dooft het licht van het getuigenis. Gelukkig is er altijd weer een nieuwe kans ...

Grote Verzoendag

In Lev.23 vinden we hier maar enkele verzen aan gewijd. De nadruk ligt hier niet op de offers die worden gebracht (er wordt hier alleen over een vuuroffer gesproken), maar op de verootmoediging: dat wordt driemaal gezegd. Zonder verootmoediging is er geen leven (vs. 29), geen plaats voor je te midden van het verlorene volk van de Heer, je moet er ook alle tijd voor nemen en geen enkele arbeid verrichten. De viering van de grote verzoendag is persoonlijk (de persoonlijke verootmoediging) en gemeenschappelijk (er is een heilige samenkomst).

Bij dit feest is het contrast met de werkelijkheid in Christus het grootst, zoals Hebréeën vooral in de hoofdstukken 9 en 10 duidelijk maakt. Alle offers die er op die dag gebracht werden, konden de zonden niet wegnemen (10:4) en konden het geweten niet volmaken (9:9, 10:2): ze dienden om de zonden in herinnering te brengen. Als er volmaking door de offers van Jom Kippoer zou zijn, was het niet nodig geweest dit elk jaar te herhalen (10:2). De enige manier waarop je hiermee als gelovige Israëliet om kon gaan, was je werkelijk te verootmoedigen. God ziet immers het hart aan en kan vergeving schenken door vooruit te kijken naar de vervulling in het Offer van de Heer Jezus. Zoals het Pascha werkte door in geloof binnen te blijven nadat je aan de buitenkant het bloed had gesmeerd, zo werkte Jom Kippoer door verootmoediging, te beseffen dat je faalde - persoonlijk en als volk.

De offers van Jom Kippoer

Voor een goed verstaan van de betekenis van deze hoogtijdag moeten we Lev.16 erbij nemen. Voor de enige dag waarop hij het binnenste heiligdom in mocht gaan, legde de hogepriester zijn mooie kleed af: alleen in heilig linnen deed hij dit werk. Het was een dubbel werk: offers voor zichzelf en zijn huis en offers voor het volk. De offers voor zichzelf en zijn huis waren de voorwaarden om het heiligdom in te kunnen gaan.

De nadruk ligt op het zondoffer: een jonge stier voor zichzelf en zijn huis en twee bokken. De ene bok werd geslacht, over de andere werden alle zonden van het volk beleden om hem daarna de woestijn in te zenden. Maar eerst werd het bloed van de stier naar binnen gebracht en op en voor het verzoendeksel gesprengd en dat gebeurde ook met het bloed van de geslachte bok. Zo werd verzoening gedaan over het heiligdom: op grond hiervan kon de Here God te midden van het volk wonen. Ook het altaar werd gereinigd door het bloed

van beide zondoffers.

Hierna was de levende bok aan de beurt. Over deze bok is verwarring ontstaan doordat sommige vertalingen 'azazel' niet vertalen, maar als eigenaam zien - dan lijkt het haast alsof een woestijngod met de zonden wordt opgezadeld. De Statenvertaling vertaalt gewoon weggaande bok en dat betekent het ook: de beleden zonden worden weggezonden, zoals Micha 7:19 belooft: Gij zult al onze zonden werpen in de diepten der zee. De beleden zonden worden uit het midden van het volk weggedaan. Zo heeft dit zondoffer twee kanten: verzoening en reiniging (van volk en heiligdom) aan de ene kant en belijden en wegdoen van de zonden aan de andere kant.

Tenslotte worden de geslachte stier en bok buiten de legerplaats verbrand: ook hiermee werd duidelijk gemaakt dat de legerplaats rein moest blijven.

Vervulling van Jom Kippoer

Natuurlijk verwijst deze speciale dag naar het werk van onze Heer: Hij is zowel Hogepriester als Offer. De vervulling is groter dan de schaduw, maar ook zijn er overeenkomsten. We zetten enkele bijzonderheden op een rij:

1. Niemand mocht in het heiligdom zijn en niemand mocht enig werk doen op die dag: onze Heer heeft het werk van de verzoening helemaal alleen gedaan, wij kunnen daar niets aan bijdragen.
2. Onze Heer hoefde niet voor zichzelf te offeren (verschil nr. 1), maar wel voor zijn huis - en dat zijn wij (Hebr.3:6):

we zijn priesters geworden en mogen naderen, zelfs door het voorhangsel heen in het binnenste heiligdom komen (verschil nr. 2). Wij kunnen als het ware het bloed op het verzoendeksel zien. Vergelijk Hebr.9:8 met Hebr.10:19vv.

3. Het heiligdom moest worden verzoend: behalve de mens moet ook de hele schepping worden verzoend, alle dingen op aarde en in de hemel (zie Kol.1:20). Het werk van onze Heer is allesomvattend.
4. Dit werk hoeft niet herhaald te worden (verschil nr. 3), omdat het volkomen is en werkelijk de zonden teniet kan doen. Daarom is Hij gaan zitten aan Gods rechterhand. Zie Hebr.1:3 en 10:1-10.
5. Aäron moest verschillende onderdelen van het werk op verschillende tijdstippen doen, maar bij de Heer Jezus gebeurde alles tegelijkertijd - op het kruis (verschil nr. 4). Hij is eens voor altijd in het heiligdom na een eeuwige verlossing verworven te hebben (Hebr.9:12); de voorhang scheurde toen Hij stierf en had uitgeroepen het is volbracht (Mat.27:51 en Joh.19:30). Hij is dan ook niet met zijn bloed, maar door de kracht van zijn bloed het heiligdom binnengegaan - nadat het werk was volbracht op het kruis.
6. De smaad van het buiten de legerplaats lijden (Hebr.13:11-13) vond niet na het kruis plaats, maar tegelijkertijd met al het andere. Maar hier zien we een bijzondere tegenstelling: de gelovige heeft enerzijds toegang gekregen tot het binnenste heiligdom en anderzijds deel aan de verwerping van de Heer Jezus. In Hebr.13 wordt duidelijk dat de leger-

plaats onrein is geworden en dat de gelovige Jood Hem buiten de legerplaats moet zoeken en bereid moet zijn om zijn smaad te dragen, met Hem verworpen te zijn (verschil nr. 5).

7. Voor het volk waren de twee bokken bestemd. Wij die het werk van de Heer al hebben erkend, kunnen in het heiligdom ingaan om te zien dat het werk is volbracht. De Israëliet moest toen wachten tot Aäron weer uit het heiligdom terug kwam en daarna horen hoe al hun zonden op de weggaande bok werden gelegd. Profetisch zijn deze twee gebeurtenissen voor het volk Israël ook gescheiden: het werk is al volbracht, maar ze weten dat nog niet. Als de Heer Jezus terugkomt, zullen ze zien op Hem die ze doorstoken hebben (Op.1:7), ze zullen rouwklagen als over een eerstgeborene (Zach.12:10-14) en voor hen zal een bron ontsloten worden ter ontzondiging en reiniging (Zach.13:1). Ze zullen ontdekken dat Hij ook voor hen stierf, dat Hij ook alle zonden van het volk beleden en weggedragen heeft. De volle vervulling van Jom Kippoer wacht dus nog.

Het vieren van de verzoening

We zien een bijzondere parallel tussen de eerste en de zevende maand. Op de tiende van de eerste maand namen de Israëlieten het lam in huis, op de tiende van de zevende maand verootmoedigden ze zich over hun zonden. De viering van het Pascha en van Jom Kippoer kunnen we persoonlijk elke dag doen: voor ons vallen ze samen. Maar er is wel onderscheid: bij de Grote Verzoendag zien we veel meer in detail wat het werk van onze Heer allemaal inhoudt, wat Hij er voor heeft moeten doen en wat de zegenrijke gevolgen zijn. Er is geestelijke groei tussen die twee: we leren de rijke inhoud van de offers verstaan, leren wat het betekent om priesters te zijn - geheiligd door Hem - en ontdekken dat de toegang tot de genadetroon volledig open is. Maar ook hoort verootmoediging erbij: elke keer als we nadenken over het sterven van onze Heer, beseffen we weer dat het was om onze zonden, ja dat zelfs de hele schepping daardoor verontreinigd is (en aan de vergankelijkheid onderworpen, Rom.8:20vv). En zoals bij het Pascha de ongezuurde broden horen, zo hoort bij Jom Kippoer het besef dat we met Hem verworpen zijn en dat we bereid moeten zijn om zijn smaad te dragen.

Het is groots dat de hogepriester de zonden van het volk beleet. Wij kunnen alleen belijden wat we weten - er is vast nog meer. Maar onze Hogepriester heeft al mijn zonden beleden:

Hij kent ze allemaal (ook wat ik nog niet door heb) en heeft ze op het hout gebracht en zo zijn we in Hem behouden. Onze behoudenis hangt niet af van iets wat wij doen. Dat wij toch onze zonden dienen te belijden (1Joh.1:9), is voor onze wandel met Hem op aarde: het verstopte kanaal wordt gereinigd en we kennen weer de vreugde in Hem. Belijden is verootmoedigend, maar we doen dat in het besef dat Hij dat al beleden heeft en ervoor geleden heeft.

Het loofhuttenfeest

Ook dit feest was gekoppeld aan de oogst en het land: het werd gevierd als ook de druivenoogst binnen was gehaald. Anderzijds keek het terug op de woestijnreis: nooit mocht het volk vergeten dat de Heer hen in loofhutten (tenten) had doen wonen in de woestijn. Genietend van de volle zegen van het land moest de herinnering aan de tocht door de woestijn (waar de Heer steeds voedsel en water had gegeven en hun schoenen en kleren niet waren gesleten) levend worden gehouden.

In Neh.8:17,18 lezen we dat de uit de ballingschap teruggekeerde Israëlieten dit vierden op een manier die sinds de dagen van Jozua niet was voorgekomen. Iets dergelijks lezen we van de Pascha-vieringen ten tijde van Hizkia en Josia, waaruit blijkt dat Israël de feesten van de Heer vaker niet dan wel heeft gevierd.

Een grote zegen straks

Waar het Pinksterfeest spreekt van de uitstorting van de eerstelingen van de Geest, spreekt dit laatste oogstfeest profetisch van de volle zegen van de regering van onze Heer: het vreedrijk, als de hemel over de aarde zal regeren (de vervulling van het Koninkrijk der hemelen). De viering na de terugkeer uit de ballingschap (Neh.8) is daarvan een schaduw: veel rijker zal het zijn als heel Israël behouden zal zijn (Rom.11:26 en 15). In Zach.14:14-17 vinden we de viering hiervan voorgeschreven voor alle volkeren.

Die volle zegen is er nu dus nog niet. Niet voor niets gaat de Heer Jezus niet openlijk naar het Loofhuttenfeest (Joh.7:8-10). Pas halverwege het feest ging Hij naar de tempel en ontmoet daar veel tegenstand (Joh.7:14vv). Op de laatste dag van het feest staat Hij daar ineens om de zegen van de Heilige Geest aan te kondigen: een bron van levend water (Joh.7:37-39). Daarmee verwijst Hij niet alleen naar de uitstorting van de Heilige Geest (waarvan wij de eerstelingen hebben ontvangen), maar ook naar de volle zegen die er straks zal zijn: zie

Ez.47:1-12 en Op.22:1,2 (zie ook het artikel *De beek Gods is vol water* van Jaap Vergouwe).

Ons Loofhuttenfeest

Dit is toch vooral een vooruitzien naar de grote zegen die nog komen zal. We zullen terug kijken naar onze woestijnreis en opmerken dat de Heer steeds nabij is geweest en vaststellen dat van Zijn kant niets onvervuld is gebleven. Alle moeiten zullen voorbij zijn en we zullen die als een goede leerschool hebben herkend. De volle zegen van het hemels Kanaän zullen we kunnen genieten, met volle teugen. Volle vreugde zal ons deel zijn en we zullen erkennen dat ons erfdeel in lieflijke dreven is gevallen. We zullen ook onze verantwoordelijkheden oppakken - met vreugde, dankbaarheid en in volle kracht. Ook ons lichaam zal verlost zijn: we zijn de vergankelijkheid voorbij. Waar we nu nog opmerken dat gebed om genezing niet altijd verhoord wordt, zullen we dan zien dat genezing normaal is geworden - en ons hele lichaam vernieuwd. Waar we nu nog worstelen om de wil van God werkelijk altijd te doen en ons vlees soms danig opspeelt, zal straks zelfs ons lichaam een geestelijk lichaam zijn.

Daarover nadenken is een belangrijke voorsmaak en hopelijk een stimulans om de eerstelingen van de Geest volle ruimte te geven in ons leven. Dat merken we nog niet zozeer in ons lichaam (hoewel de Heer soms bijzondere dingen doet), maar geestelijk kunnen we sterker staan dan we vaak in praktijk brengen. We kunnen al bronnen van levend water zijn ...

Anderzijds dienen we wel te beseffen dat we nog niet in de tijd van de grote vervulling leven: ons lichaam is (met de hele schepping) nog aan de vergankelijkheid onderworpen, het Koninkrijk is nog niet aangebroken in zijn volle zegen, we kunnen die volle zegen dan ook niet claimen. Ook regeren we nog niet - dat zullen we straks met Hem doen.

Conclusie

We hebben vrij uitgebreid naar de feesten des Heren gekeken. Veel van die feesten zijn gekoppeld aan de geschiedenis van Israël: de bevrijding van het volk uit Egypte, de tocht door de woestijn en hun leven in het land (met drie oogstfeesten). Ook is er steeds een profetisch perspectief: de voorjaarsfeesten zijn al vervuld, de najaarsfeesten wachten nog op hun vervulling en voor de sabbat geldt dat er nu al een vervulling is, terwijl de volle zegen daarvan in

het duizendjarig rijk zal gelden. Wij mogen deze feesten geestelijk op onszelf toepassen, als we maar beseffen dat ze voor het volk Israël zijn bedoeld. Het vieren van deze feesten geldt voor de gemeente zeker niet op de manier waarop dat voor Israël is voorgeschreven: de gemeente heeft in Gods heilsplan een eigen (hemelse) positie. Toch is er wel Feest voor ons: elke zondag en eigenlijk elke dag, waarbij we elk van de feesten stuk voor stuk in zijn betekenis mogen overdenken.

